

Danielpa Qelqan - Pachak Pichqa Chunka Suqniyuq Tawaqa Kimsa Chunka Suqniyuq

Qanrichisqa Danielpa Qhipa Qhawayninta: Kunan P'unchawkunaqpaq Profético Cheqakuykunamanta Millerita Qhawariyninmanta

Jeff Pippenger
2024-03-24

Qallarisunchikmi Danielpa qhipa rikch'aynimanta yuyaymanayta, Alpha hinallataq Omega nisqakunapi rikuchisqa kamachikuyta churarispa; chay kamachikuyqa reqsisichin payqa tukukuyninta qallariyninwan sapa kuti reqsisichisqanta. Chayrayku Belteshazzar, mayqinchus Daniel kachkan Danielpa qhipa rikch'ayninpa ancha ñawpaq versiculonpi, chay kikillan rikch'ayniypa qhipa rak'inpipas rikuchisqa kanman. Reqserqanchikmi Belteshazzarqa p'unchay qhipa tiempuq Diospa pacton llaqtanta rikuchisqanta, paykunaqa “chazon” nisqa, sut'inchaska historiapa rikch'aynim, hamuqmanta willakuy historiapa rikch'aynim, yachaqkuna kasqankuta; chayqa “thing” nisqa simipi rikuchisqa kachkan versículo hukniyupi. Chay hamuqmanta willakuy historiapa rikch'ayniyqa Levitico iskay chunka suqtayuqpi nisqa “qanchis kutikama” nisqanmi, mayqinchus iskay waranqa pichqa pachak iskay chunka wataman tupachisqa kachkan. Belteshazzarqa versículo hukniyupi “vision” nisqatapas entienden, chayqa iskay waranqa kimsa pachak watayuq “mareh” rikch'aynim, mayqinchus Cristopa qonqaylla rikurimuyninta rikuchin.

Chunka iskay chunka iskayniyuqpi, Danielqa ñawpaq angelpa kuyukuyninta rikuchin, hinallataq kimsa kaq angelpa kuyukuynintapas, iskaynin kuyukuykunapas chunka sipaskunapa rikch'ayninta hunt'asqankurayku. Chunka iskayniyuqpi kan chaymanta pichqa chiqaq yachachikuykuna, chaykunaqa Millerita kuyukuypi kasqanku, hinaspa rikuchinku ima chiqaqkunatachus kimsa kaq angelpa kuyukuyninpas experienciawan reqsinan hinaspa unanchanan tiyan. Iskaynin kuyukuykunaqa chunka sipaskunapa rikch'ayninta hunt'anku, hinaspa iskaynin kuyukuykunapi yuyaysapa sipaskunaqa chay profetiku chiqaq kayta unanchananpaq mañakusqa kanku. Iskaynin kuyukuykunaqa entiendenan tiyan ñawpaq profetiku chiqaqta mayqintachus Millerqa reqsiyta pusasqa karqa, Levitico iskay chunka soqtayoqpa “qanchis kutikama” nisqanwan rikuchisqa hina. Huk kimsa kikinchasqa experienciakuna hinaspa unanchaykunaqa tarikun qhepa aswan pisilla versiculokunapi chay capitulomanta.

Sapa p'unchawmanta pacha wiñay sacrificiota qichusqa kaptin, ch'usaqyachiq millay cheqnisqa kaqpas sayarichisqa kaptin, waranqa ishkay pachak isqun chunka p'unchawkuna kanqa. Kuisqan kanqa mayqinchus suyaspa chayamun waranqa kimsa pachak phisqa chunka phisqayuq p'unchawkuna kama. Qamqa, ripuy tukukuy kama; samankitaqmi, p'unchawkuna tukukuyninpi suertiykipi sayarinki. Daniel 12:11–13.

Pachakuti qillqapi Diospa puchuq llaqtanqa kinsa hatun proféticayaq señalkunata charin. Paykunaqa Diospa kamachikuyninkunata waqaychanku, Jesuspa iñiyninta charinku, hinaspataq Profecía Espiritunta hap'ipakunku.

Hinaspanmi: Qillqay: Kuisqakanku Corderopa kasaraku y mikhunaman waqyasukunaqa.
Hinaspanmi niwarqa: Kaykunaqa Diospa cheqaq rimayninkunam. Hinaspanmi chakinman
urmaykurqani yupaychanaypaq. Hinaspanmi niwarqa: Ama chayta ruwaychu: noqaqa qanwan
kusa sirviqniki kani, Jesuspa testimoniunta hap'iq wawqeykikunapawan; Diosta
yupaychay: Jesuspa testimoniunqa profeciapa espirituymi. Apocalipsis 19:9, 10.

Milleritakuna allinta entienderqanku Danielpa libropi “sapa p'unchay” nisqaqa paganisman
rikch'akusqanta, hinaspa “sapa p'unchay” “qichusqa” kasqa “pacha”qa 508 wata kasqanta. Chay
cheqaqta mana chaskiyqa “Jesuspa testimoniunta”pa autoridadninta mana chaskiy, chaymi
“Profeciapa Espiritu” nisqa, imaraykuchus Profeciapa Espiritu sut'inta reqsichin
Milleritakunaqa “sapa p'unchay”manta entiendenkuypi allin kasqankuta.

“Chaymantanmi ‘Sapa punchaw’ nisqamanta rikurqani, ‘sacrificio’ simiqa runapa yachaywan
yapasqa kasqanta, hinaspa mana qillqasqa textoman pertenecesqanta; hinaspa Señorqa allin
qhawariyta qorqan juicio pacha waqyakuqta willakuqkunaman. Hukllachasqa kay
karqanmanraq, 1844 watamanta ñawpaqta, casi llapa runakunaqa ‘Sapa punchaw’ nisqamanta
allin qhawariypi hukllachasqa karqanku; ichaqa 1844 watamanta pacha, chinkasqa kasqapi,
huk qhawariykunata chaskirqanku, hinaspa tutayaywan chinkasqaypas qatiq hamurqan.”
Review and Herald, November 1, 1850.

Milleritakunaqa yacharqanku paganakaypa hark'aynin papadonpa atiyinman wichariyninpa
contranpi, 538 watapi, 508 watapi qichusqa kasqanta. Milleritakunaqa allinta yacharqanku, ichaqa
paykunaq hamut'ayninku pisi karqa. Diospa qhepa p'unchay llaqta, mayqinchus huk ñiqipi
Belteshazzarwan rikuchisqa kanku, rikunaku 508 watamanta 538 watakama huk profetiku tiempo
kasqanta, mayqinchus Cristoq historiampi bautismonpi atiyin chaskisqanman ñawpaqta
qhapaqchasqa kinsa chunka watakuna preparasqawan unachasqa karqa. Paykunaqa
rikunakutaqmi chay profetiku tiempoqa 1776 watamanta 1798 watakama profetiku tiempo
kasqantapas, hinallataq chay kinsa tiemposqa llapallanku pachak tawa chunka tawa waranqa
sellasqa kasqa tiempo taq rikuchin, mayqinchus 11 septiembre 2001 watapi qallarisa, qaylla
hamuq domingo kamachikuywan tukukun.

Chunka iskay chunka qanchisniyuq kapitulopi, Danielqa Milleritakunatawan pichqa ancha
importante cheqaqkuna chaymanta kawsay-experienciakunatapas rikuchin, chaykunaqa yapamanta
rurasqa kanan tiyan chay Beltesazar nisqawan rikuchisqakunapi. Milleritakunaq kinsa kaq
cheqaqninwan kawsay-experienciaqa “ ‘sapa p'unchay’ nisqamanta allin yuyaychaq qhaway, ...
Señorqa qorqan ... taripay pacha waqyayninta willaqqunaman.” Chay cheqaqta mana chaskiyqa
Ellen Whitepa qelqasqankunata mana chaskiy, chayqa Profecía Espirituymi. Milleritakunaq
tawa kaq cheqaqninwan kawsay-experiencia, hinallataq kinsa kaq angelpa qhapaq
willakuqkunaqpas, chunka kinsa pachak kinsa chunka phisqa watakunapa profecianmi, chayqa
qallarín wata “sapa p'unchay” qichusqa karqan chaypi, 508 watapi.

508 watapi qallarisa, waranqa kinsa pachak kinsa chunka pichqa watakuna apasunki 1843
watakama, ichaqa mana 1843llamanchu, imaraykuchus willakuyqa cheqaqtapuni reqsichin 1843
watapa qhipa p'unchayninta, imaraykuchus nin: “Kusisqa kachun payqa suyaq, chay waranqa
kinsa pachak pichqa chunka pichqa p'unchaykunakama chayaq.” Hebreo simi, “chayaq” nisqaman

tikrasqa, “naga” nisqam, hinaspan niy “llank’ay” utaq “maki churay”. Chayrayku willakuyqa niyta munan: “kuisqa kachun payqa suyaq, hinaspa” 1843 watata llank’ayman chayaq utaq chayman makin churay.

Millerita runakunapa historiankupi suyaypa bendicionninqa karqan ñawpaq llakikuyta pasaq yachaq sipaskunapaqmi, ichaqa qipaykuq rikuyta suyaspa qhepakurqanku. Chunka sipaskunamanta parabolapa, hinallataq Habacuc iskay kaq capitulopa hunt’akuyninpi, milleritakuna “qipaykuq rikuyta” suyaspa qhepakusqankurayku bendecisqas karqanku. Chay qhepakuy p’unchaykunapi chay parabolata kikinkuna hunt’achisqankuta rikurqanku, hinallataq tukukuyninpi chay rikuyqa “rimarinan” kasqanta. Paykunapa qhepakuy tiempunpas, llakikuyninkupas, iskay waranqa kinsa pachak watakuna 1843 watapi tukukunanta mana allinta reqsisqankumanta paqarirqan; ichaqa cheqaqpuni chay rikuyqa 1844 watapaqmi karqan. Llakikuyninkuqa 1843 wata tukusqanpi Cristopa kutimuynin mana kasqanrayku paqarisqa experienciankumantam karqan. Chay llakikuyninku, hinallataq chaymanta qhipaman suyayta akllaqkunapaq willasqa bendicionpas, llapallanmi 1843 watapa qhipa p’unchayninpi sayarqan, mayqenchaq 1844 wataman “tupan” utaq “chayan”.

Ñawpaq llakikuyta riqsisqankuta, chunka sipaskunapa rimay willakuyin hunt’akusqan hina, Belteshazzar nisqawan sutichasqa runakunapi entiendisqa, hinaspa yapamanta ruwasqa kachkan. Pichqa kaq chiqaq yachayta hinaspa experienciata, Belteshazzar nisqawan sutichasqa runakuna riqsinqaku, chayqa kaymi: “p’unchaykunapa tukukuyninpi”, Danielqa “rak’inpi sayanqa”.

“Danielqa sayaykashanmi karqan, sellota qichusqa kaptinmanta, cheqaq kaypa k’anchayninpas paypa rikuykunaman k’anchamushaqtin. Payqa sayanmi paypa rak’insipi, p’unchaykunapa tukukuyninpi entiendesqa kananpaq karqa chay testimoniota apaq.” Sermons and Talks, volumen 1, 225, 226.

Milleritakunaqa purificación rurayta pasarkanku, yachay yapakusqanrayku, Danielpa qillqanmantam chay yachay hamurqan, 1798 watapi kichasqa kaptin. Beltesasarwan rikch’achisqakunaqa purificación rurayta pasankum, yachay yapakusqanrayku, Danielpa qillqanmantam chay yachay hamun, 1989 watapi kichasqa kaptin. Hinaspapas entiendenqankum Danielpa qillqanqa huk sapa munayniyoq kasqanta, pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa sellasqa kayninkuypi.

“Dios mayqen runaman huk sapa ruranata rurananpaq qonqa chayqa, Daniel hina, paypa rakinpiwan paypa cheqanpiwan sayarinanmi, Diospa qayasqanman kutichinapaq wakichisqa, Paypa munasqanta hunt’anapaq wakichisqa.” Manuscript Releases, volumen 6, 108.

Ñawpaq Laodiceapi runakuna hina, Belteshazzarpa rikch’ayninpi sayasqakunaqa reqsinkaku, Danielpa hinaspa Apocalipsispa librokunawanmi —sapa libro kashaspapas hukllam libro— qhipa kaqmanta kawsariy hunt’asqa kasqanta.

“Danielpa hinaspa Apocalipsispa librokunata aswan allinta entiendespaqa, creyentekunaqa tukuyuni hukman rikch’aqtaqmi kawsay religioso experienciata charinqaku... Apocalipsis yachakuymantaqa cheqaqtapuni huk imata entiendenqaku: Dioswan paypa llaqtanpa t’inkisqanqa ancha qayllam, sut’im.” The Faith I Live By, 345.

Ñawpaq Laodiceakunam kaspa, paykunaqa reqsinkakuqmi karqan Laodicea hina kayninkuta, hinaspa reqsinkakuqmi karqan espiritupi wañusqa hina kasqankuta, ch'aki tullukuna qhichwa hinata; hinaspa wañusqa hinaspa chinkasqa kayninkumanta chiqap testimonioman kutichispa, kawsayniyuq kayta ñawpaq kaq priuridaqta hina necesitakusqankuta reqsinkakuqmi kanqaku.

“Noqanchik ukhupi cheqaq Diosman yupaychaypa kawsaymanta musuqmanta kawsarichiyqa llapa munasqanchikmanta aswan hatun, aswan utqaylla kasqanmi. Kayta maskhayqa ñawpaq llamk'ayniykuchá kanan.” Selected Messages, libru 1, 121.

Bibliapi nisqan prometisqanqa kaymi: pichus maskaqa, tarinqa; chaymantataq Santo Espíritu paykunata pusanqa entiendenankupaq Danielpa Apocalipsiswan librokunam kasqanta, mayqenchus necesariu kawsariyta paqarichin.

“Ñuqanchik llaqta hina kay libru imatachus ñuqanchikpaq niwanchikta allinta entiendesun chayqa, ñuqanchik ukhupi hatun kawsariy musuqmanta rikhurinqa.” Testimonios para los Ministros, 113.

Danielpa qhipa qhepa rikuchisqanpa tukukuynin, chunka iskayniyuq capítulo nisqapi rikuchisqa hina, Diospa qhipa p'unchaykunaq traton llaqtantam paqarichiq experiencia-ta sut'inchan, Beltesasar hina rikuchisqa, qhipa rikuchisqapa ñawpaq versículonpi. Chaypi Danielqa, Beltesasar hina rikuchisqa kaspa, allintam entienden iskay chunka kimsa pachak watakunaq ukhupi rikuchisqa visión-ta hinallataq iskay waranqa pichqa pachak iskay chunka watakunaq hawapi rikuchisqa visión-ta. Payqa “imapas” nisqata, hinallataq “visión” nisqatapas entienden. Payqa chazon visión-ta, mareh visión-tawan entienden. Santuario-ta hoste-tawan sarusqa urmachisqa kasqanta, hinallataq santuario-ta hoste-tawan kutichisqa allinchakusqantapas entienden. Ulai mayu rikuchisqakunata, Hiddekel mayu rikuchisqakunatawan iskaynintam entienden.

Kay yachayta qatiq sutinpi qhipa qillqapi riqsichisunchik.

“Ancha aswanmi Diospa siminta aswan allinta, aswan qayllamanta yachayqa munakun. Aswanpas Danielpa qillqasqa librota, hinaspa Apocalipsistaqa, ñawpaqman hina mana hayk'aqpas ruwasqanchikpa historiapi, atenciónta churana kanman. Wakinqa willakuyninchikkunapiqa ichapas aswan pisita rimarisun Romanopa atiyinmanta hinaspa papadomanta; ichaqa sut'ita qhawachinanchikmi ima qillqasqanta profetakuna hinaspa apostolkuna Diospa Santo Espíritu pa saminchaynin ukhupi. Santo Espírituqa chaykunata hina allichasqam, iskayninpi, profecía qosqapi hinallataq rikuchisqa ruwaykunapi, yachachinanpaq runa ruraqqa mana rikuchisqa kananpaq, Cristopi pakasqa kananpaq, hinaspa hanaq pacha Señor Diosninchikqa kamachikuyninwan kуска hatunchasqa kananpaq. Danielpa librota ñawiriy. Chaypi rikuchisqa reynakunaq historianta, huk punto qhepanta huk punto, waqyay. Qhaway estadistakuna, consejokuna, kallpasapa soldado ayllukunata, hinaspa rikuy imayna Diosqa llank'arqan runakunaq hatunchakuyninta uraykachinanpaq, hinaspa runaq hatun kayninta allpapa ñut'unman churaykunanaq...”

“Kanchayta Diosmanta Daniel chaskisqan, kay qhepa p'unchaykunapaqmi aswan sut'inchasqa qosqa karqa. Ulai, Hiddekel sutiyoq hatun mayukunapa patankunapi, Shinar llaqtapi, pay rikusqan musqhoykunaqa kunanmi hunt'akuypi kachkan, hinaspa llapa willasqa ruwaykunaqa

utqayllam hunt'akunqa.

“Danielpa willakuyninkuna qosqa kasqan p'unchaykunapi judío nacionpa imayna kaqninmanta yuyaychaychis.

“Biblia yachayta aswan achka p'unchawkunata qonananchik. Manam simita hinallataq hamuqta allinta entiendenchikchu. Apocalipsis qillqa qallarinqa huk kamachiywan, ukupi kaq yachachiyta entiendenanchikpaq. ‘Kusisqa kachun leyq, chaymanta kay willakuy rimaykunata uyariqkuna,’ Dios nin, ‘hinallataq chaypi qillqasqa kaqkunata waqaychaqkuna; imaraykuchus pacha qayllamña kachkan.’ Ñuqanchik llaqtan hina kay qillqaqa ima niwanchikta entiendenchik chay p'unchayqa, ñuqanchik ukhupi hatun kawsariy musuqyachiy rikurinqa. Manam hunt'asqata entiendenchikchu chay yachachisqan yachachiykunata, maskhaspa yachayta kamachisqa kasqanchikta mana qhawaspa.”

“Nawpaq p'unchawkunapi yachachiqkunaqa nirqanku Danielpa qillqanpas, Revelación qillqapas sellasqa librukuna kasqanta, chayraykutaq runakunaqa paykunamanta karunchakurqanku. Chay qata, rikch'akusqan pakasqa kashanman hina, askha runakunata ama oqarinankupaq hark'asqa karqan; Diospa kikin makinmi Simiyninpa kay rak'ukunamanta chay qatatqa anchuchisqa. Kikin sutinmi, ‘Revelación’, ñin chisqa mana allin kasqanta qhawachin, sellasqa libro kasqanmanta nisqaqa. ‘Revelación’ ninqa ima allin chaninnaq kaqpas rikuchisqa kananta nin. Kay libroq cheqaqkunaqa kay qhipa p'unchaykunapi kawsakukunamanmi rimachkan. Qatan anchuchisqa kaptinmi ñuqanchikqa sagrado kaqkunapa ch'uya cheqanpi sayachkanchik. Mana hawallapi sayananchikchu. Yaykunanchikmi, ichaqa mana qhilla, mana yupaychasqa yuyaywan, mana phinkiy puriypa saruykunawanpaschu, aswanqa manchakuywan, Diosta yupaychaspa manchakuywan. Kayallañan kachkanchik tiempo-man, maypacha Revelación libroq profeciankuna hunt'akunqa...”

“Ñuqanchikmi Diospa kamachikuyninkunata, hinallataq Jesucristopa testimoniunta charinchik; chaymi profecía espíritun. Chaninnaq mana tupuyniyuq rumi-kuykunaqa Diospa siminpi tarikun. Kay simita maskaqkunaqa yuyayninkuta sut'ita waqaychananku. Manam hayk'aqpas mikhunapi utaq upyanapi millasqa munayninta qatiykuchkankumanchu.

“Sichus kayta ruwayku chayqa, umanchik pantasqa kanqa; mana atipankachu apanakuyta chay sinchi llamk'ayta ukhuman allinta asut'iykuyta tarinankupaq ima ninan kasqanta chaykunamanta kay pachapa willakuyninpa tukukuyninpi kaq qhipa escenakunaman tupaqkunamanta.

“Danielpa hinaspa, Apocalipsispa hinaspa qillqasqankunata aswan allinta entiendespaqa, iñiqkunaqa tukuy hinantinmanta hukniray religiónpi kawsayta charinqaku. Paykunaman qhawanankupaqmi qusqasqa kanqa hanaq pacha kichasqa punkukunamanta chayhina rikch'ariykuna, chaymi sonqonta yuyaynintawan unaychasqa kanqa chay carácter nisqawan, mayqentan tukuy runa wiñachinan tiyan, sonqonpi ch'uya kaqkunapa kutichisqan kananpaq chay kusisqa samayta tarinankupaq.”

“Señorqa bendecinqa llapa runakunata, paykuna llamp'u sunquwan, uyway sunquwan mask'aspa unanchanankupaq ima rikhuchisqa kasqanta Apocalipsispi. Kay libruqa anchataqmi wañuymana mana chayllu kawsaywan hunt'asqa, hinallataq hatun gloriayuq; chayrayku llapa

ñawirispá, tukuy sunquwan aswan allinta mask'aqkunaqa chaskinku chay bendicionta, 'kay profeciap siminkunata uyariqkuna, hinallataq chaypi qillqasqa kaqkunata waqaychaqkuna' nisqaman hina."

"Imatapas Apocalipsis nisqapa yachayninmantaqa cheqaqmi hamunqa kayta entiendenapaq—Dioswan llaqtan runakunanwan tinkusqanqa ancha qayllapi, sut'itaqmi."

"Hanac pachaq universonninwan kay pachaq kay mundonwanqa musuq sumaq t'inkisqa kasqan rikuyta atin. Danielman rikuchisqakunaqa qhipaman Patmos Islachapi Juanta qusqan revelacionwan hunt'asqa karqan. Kay iskay libroqa anchata allinta yachaywan estudiasqa kanan tiyan. Iskay kuti Daniel tapurqan: ¿Hayk'aqkamataq pacha tukukuyninman chayqa kanqa?"

"Hinaspataqmi, ichaqa mana entienderqanichu; chaymi nirqani: Ay Señorniy, imatataq kaykunapa tukukuynin kanqa? Hinaqtin Paymi nirqa: Riy ñanniykita, Daniel; simikunaqa wisq'asqa, sellasqañam kanku pacha tukukuyninkama. Achka runakunan ch'uyanchasqa kanqaku, yuracchasqa kanqaku, pruebasqapas kanqaku; ichaqa millay runakunaqa millayta ruwaspa purinqaku: manataq mayqin millay runapas entiendenqachu; ichaqa yachaqkunaqa entiendenqaku. Sapa p'unchaw sacrificio qichusqa kasqan p'unchawmanta, ch'usaqyachiq millay qiru churakusqan kama, waranqa iskay pachak qanchis chunka pusaqniyuq p'unchawkuna kanqa. Kusijsqan kasun suyaq, chayaspa waranqa kimsa pachak kimsa chunka phisqayuy p'unchawkama. Ichaqa qamqa riy ñanniykita tukukuyninkama; samaytaqa tarinki, hinaspataq p'unchawkuna tukukuyninpi suyuykipi sayarinki."

"Judá ayllumanta Leónmi qillqap ratasqata kicharirqan, hinallataq Juanta qorqan kay qhipa p'unchaykunapi imakuna kananpaq revelaciónta.

"Danielqa sayayninpi sayarqan testimoniunta apananpaq, chayqa wichqasqa karqan pacha tukuypi, ñawpaq angelpa willakuynin kay pachanchisman willasqa kanan kama. Kaykunam ancha mana tukukuq chaninniyuq kay qhipa p'unchaykunapi; ichaqa 'achka runakuna mayllakusqa, yuracchasqa, hinaspa pruebadusqa kanqaku,' 'mana allin runakunaqa mana allinta ruwaspa kachkanqaku: hinaspa mana mayqin mana allin runapas unanchanqachu.' ¡Ancha cheqaqmi kayqa! Huchaqa Diospa kamachikuynin p'akiymin; hinaspa Diospa kamachikuyninmanta qanchayta mana chaskiqkunaqa manam unanchanqachu ñawpaq, iskayñiqin, hinaspa kimsayñiqin angelkunapa willakuyninkunata willakusqanta. Danielpa libronqa Juanman revelasqasqapi kicharisqanña kachkan, hinaspa pushawanchik kay pachapa historiantaq qhipa escenasninkama."

"¿Wawqikuna yuyarinqakchu kay qhepa p'unchaykunapa sasachakuyninkunapi kawsashanchikta? Apocalipsis qellqata Danielwan kуска ñawiriyichik. Kaykunata yachachiyichik." Testimonies to Ministers, 112–115.